

Aan de cultuurwoordvoerders van de
Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 22 oktober 2008

Geachte leden van de vaste Tweede Kamercommissie voor OCW,

Op 27 oktober behandelt u de cultuurbegroting 2009 en het subsidieplan 2009-2012. Wij zijn zeer verheugd met de € 10.1 miljoen die minister Plasterk op 16 september presenteerde en de € 10 miljoen die daarnaast dankzij de motie Hamer c.s. op 18 september is vrijgemaakt om de start van de nieuwe Basisinfrastructuur een goede kans te geven. Toch stellen zowel de stelselherziening als de beleidsuitgangspunten van het kabinet ons nog voor een aantal vragen en knelpunten waarvoor wij graag uw aandacht vragen.

1. Effecten van nieuw beleid

Nu de beoordeling en besluiten bekend zijn van de verschillende onderdelen van het nieuwe bestel, is het belangrijk te kijken naar de samenhang in het totale bestel. U (de Kamer) heeft de minister al gevraagd om in een brief de inhoudelijke gevolgen van de stelselwijziging en de consequenties voor sommige sectoren aan te geven. Wij constateren hierbij de volgende problemen:

- Met het subsidieplan en de motie Hamer c.s. hebben de sectorinstituten weliswaar 1 miljoen meer te besteden, maar komen nog 2,7 miljoen tekort voor nieuw beleid en oplossing van bestaande knelpunten.
- De fondsen hebben geen extra middelen gekregen via het subsidieplan en de motie Hamer c.s. waardoor bestaande problemen niet worden opgelost en er geen ruimte is voor nieuw beleid. Zo komt het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+ € 2 miljoen tekort op het huidige budget om alle positief beoordeelde aanvragen te honoreren. Zes uitstekend presterende instellingen zien hun aanvraag daardoor niet gehonoreerd of hun huidige subsidie zelfs stopgezet. Deze Groep van Zes bestaat uit Anoukvandijk dc, Grachtenfestival, Operadagen Rotterdam, Skin, Tafel van Vijf en Vrije Val / Muziektheater Frank Groothof.
- Daarnaast is de diversiteit van het muziekaanbod op dit ogenblik onvoldoende gegarandeerd. De middelen die uit de Basisinfrastructuur zijn overgeheveld voor muziek zouden daarvoor voor het volledige bedrag moeten worden ingezet. Dat betekent dat in ieder geval € 1,3 miljoen aan het budget moet worden toegevoegd.
- Het Nederlands Fonds voor de Film heeft daarnaast € 1 miljoen nodig voor nieuw beleid voor de documentaire- en animatiefilm.
- Voor het Stimuleringsfonds voor Architectuur gaat het om een bedrag van € 0,7 miljoen voor lokale architectuurcentra en internationale projecten.
- In Kunst van Leven wordt een ruimer budget toegezegd voor nieuwe media, zowel voor projecten als voor de Basisinfrastructuur. De Raad voor Cultuur heeft ook in die zin geadviseerd. Door de wijze van reparatie van de budgetten (Regio's Noord, Oost en Zuid 100 %, Randstad en overige regio's 75-80 %) komen juist de nieuwe media er bekaaid vanaf, daar het overgrote deel van de ontwikkelingsinstellingen in de Randstad is gevestigd.
- Voor bepaalde taken bij de postacademische instellingen en productiehuisen (talentontwikkeling) zijn weinig of geen extra middelen beschikbaar.
- Instellingen die verschillende functies vervullen zijn slechts op één functie beoordeeld en kunnen voor hun andere functies bij de fondsen niet terecht voor structurele steun.
- De regelingen van het nieuwe Participatiefonds Cultuur zijn nog niet bekend, hetgeen problematisch is voor instellingen die opereren op het snijvlak van amateurkunst en professionele kunst en die een belangrijke ontwikkelingsfunctie vervullen op het gebied van culturele diversiteit.

- Kunsten '92 is ook verontrust over het feit dat gedecentraliseerde gelden niet langer voor cultuur *gelabeld* worden.
- Lokale overheden nemen eenzijdig beslissingen die onvoorziene gevolgen hebben voor instellingen. Een voorbeeld daarvan is de cultuurnota van de gemeente Amsterdam.

Kunsten '92 verzoekt de Tweede Kamer middelen vrij te maken om knelpunten, die zijn ontstaan door de effecten van het nieuwe beleid, te kunnen oplossen. Ook zijn extra middelen nodig om noodzakelijk nieuw beleid, met name bij fondsen en sectorinstellingen, mogelijk te maken.

2. Sterke sector

De opdracht van de Commissie Cultuurprofijs was: voorstellen doen ter versterking van ondernemerschap en verbreding van het maatschappelijk draagvlak. Kunsten '92 heeft daar met kanttekeningen positief op gereageerd maar vindt het onverantwoord de kortingen in combinatie met verhoging van eigen inkomstennormen in het huidige financieel-economische klimaat door te voeren.

- Het huidige financiële klimaat, waarin belangrijke investeerders in cultuur, zoals de private cultuurfondsen, inkrimpen en ook het bedrijfsleven pas op de plaats maakt, heeft tot gevolg dat de mogelijkheden voor instellingen hun eigen inkomsten via sponsoring en private fondsen te vergroten uiterst beperkt zijn.
- *Matching* van nieuwe eigen inkomsten geschiedt pas achteraf, waardoor instellingen eerst zelf zullen moeten investeren. Dat kan ten koste gaan van de productiemiddelen en nieuwe taken. Bovendien is de kans groot dat de verdeling van de *matching* gelden de kloof tussen grote en kleine instellingen versterkt.
- De musea worden extra getroffen omdat zij over zowel huisvesting- als exploitatiesubsidie worden aangeslagen, terwijl zij alleen over het exploitatiegedeelte extra inkomsten kunnen verwerven.
- Met betrekking tot de gelden die de minister reserveert voor een ontwikkelingsregeling ter bevordering van cultureel ondernemerschap en ter vergroting van maatschappelijk draagvlak, is het van belang dat deze middelen worden ingezet waar praktische resultaten behaald kunnen worden en verankering in de toekomst mogelijk is. Hier ligt naar onze mening een belangrijke taak voor de sectorinstellingen. Zij kunnen in samenwerking met de instellingen structureel beleid ontwikkelen en uitvoeren om deze doelstellingen te realiseren.

Kunsten '92 verzoekt de Tweede Kamer nadrukkelijk om herbezinning op de voorgenomen combinatie van kortingen en verhoging van de eigen inkomstennormen, gelet op de huidige maatschappelijke ontwikkelingen in samenhang met het financieel-economische klimaat.

3. Evaluatie

Cultuurbeleid is nooit af. Een evaluatie over het functioneren van het nieuwe cultuurstelsel is reeds aangekondigd voor over twee jaar. Om de effecten van het nieuwe beleid op korte termijn inzichtelijk te maken is het wenselijk dat de Raad voor Cultuur wordt verzocht in de eerste helft van 2009 een advies uit te brengen over de samenhang in het totale culturele bestel, nu de resultaten bekend zijn en de effecten zichtbaar worden.

In alle hoogachting,
Vereniging voor Kunst, Cultuur en Erfgoed/Kunsten '92

Ad 's-Gravesande
voorzitter